

V Praze 22. 6. 2026
Čj.: 14258-2026-UVCR

Stanovisko

**ke zprávě z přezkumu účinnosti regulace k zákonu, kterým se měnil zákon č. 13/1997 Sb.,
o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů**

– zavedení elektronického systému úhrady časového poplatku (EDAZ)

I. Úvod

Předložená Zpráva o přezkumu účinnosti regulace (dále jen „Zpráva“) se týká novely zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, která s účinností od 1. 1. 2021 zavedla elektronický systém úhrady časového poplatku za užití vymezených úseků dálnic a rychlostních silnic (systém EDAZ). Regulace nahradila dosavadní systém papírových a plastových dálničních kuponů. Zpráva byla zpracována Ministerstvem dopravy.

Zpráva hodnotí naplnění čtyř deklarovaných cílů regulace: (1) snížení administrativní zátěže pro uživatele, (2) zvýšení komfortu a flexibility úhrady poplatku, (3) zefektivnění kontroly dodržování povinnosti úhrady, (4) dosažení nákladové efektivity při provozu systému.

II. Připomínky a návrhy

Obecné hodnocení

Komise oceňuje, že Zpráva pracuje s konkrétními finančními daty, předkládá projektované i skutečné provozní náklady, identifikuje nezamýšlené důsledky systému (duplicitní platby, uživatelské chyby při zadávání registračních značek, dosud neimplementované automatizované vymáhání) a obsahuje přehled vývoje příjmů Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI) za sledované období. Ve srovnání s běžnými ex post RIA materiály pracuje Zpráva s finančními daty transparentněji a její datový základ je metodicky korektní. Komise zároveň identifikuje níže uvedená doporučení, která mohou závěry zprávy a jejich využití dále podpořit.

Nedostatky Zprávy

1. Absence přímého indikátoru naplnění primárního cíle regulace

Deklarovaným primárním cílem regulace bylo zefektivnění kontroly dodržování povinnosti úhrady poplatku. Zpráva tento cíl nevyhodnocuje přímým indikátorem: neuvádí míru nedodržení povinnosti úhrady (compliance rate) před ani po zavedení systému EDAZ. Nárůst příjmů SFDI o přibližně 226 mil.Kč je nepřímým indikátorem, který může podporovat závěr o funkčnosti systému, sám o sobě však nepostačuje k vyhodnocení cíle, neboť dle předložené Zprávy není zřejmé, zda a jak byl oddělen

od ostatních vlivů, jako jsou změny v počtu vozidel, sezónní výkyvy nebo složení dopravního proudu (sledovaný vývoj též může mít řadu důvodů, např. ekonomický růst, objem dopravy, rozšiřování dálniční sítě, ceny PHM). Komise doporučuje, aby Zpráva výslovně uvedla, zda jsou data o míře dodržování povinnosti úhrady dostupná z automatizovaných kontrol nebo z jiných zdrojů. Pokud ano, aby tato data doplnila a vyhodnotila (a to za dodržení principu proporcionality, tj. rozsah a hloubka hodnocení dopadů má být přiměřená k významu a potenciálním dopadům daného návrhu); pokud ne, aby tuto skutečnost výslovně konstatovala jako mezeru hodnocení. Doporučujeme tedy stručné doplnění informace, jak byl vyhodnocen nárůst příjmů SFDI.

2. Chybějící explicitní srovnání projektovaných a skutečných nákladů

Zpráva předkládá tabulku projektovaných nákladů a odděleně tabulku nákladů skutečných, aniž by provedla jejich přímou komparaci a okomentovala odchylky od původních projekcí a předpokladů. Komise doporučuje, aby doplnění Zprávy obsahovalo srovnávací tabulku projektovaných a skutečných investičních i provozních nákladů, doplněnou o stručný komentář k významným odchylkám. Pokud je to možné, doporučujeme doplnit srovnání nákladovosti (náklady na výběr jako procento z vybrané částky) před a po zavedení nového systému.

3. Chybějící aktuální hodnocení dopadu osvobození nízkoemisních vozidel

Původní ex ante RIA předpokládala pro rok 2020 přibližně 17 000 osvobozených elektromobilů s dopadem na příjmy SFDI ve výši cca 25,5 mil. Kč ročně a označila tento dopad za výhledově narůstající. Zpráva konstatuje, že „současný dopad je nízký“, aniž by uvedla aktuální počet osvobozených vozidel a skutečnou výši ušlého příjmu za roky 2022–2024. S ohledem na dynamický růst počtu registrovaných elektromobilů v ČR jde o relevantní údaj pro další monitoring výnosu systému. Komise doporučuje doplnit aktuální data v rozsahu, v jakém jsou dostupná (kromě dat o počtu zmíněných vozů též odhad dopadu osvobození na příjmy SFDI), jako podklad pro doporučení k dalšímu monitoringu.

4. Neimplementované automatizované vymáhání: nevyhodnocená odchylka od původního záměru

Zpráva uvádí, že automatizované vymáhání nedoplatek dosud nebylo implementováno, přestože původní RIA s tímto nástrojem počítala jako s klíčovým prvkem modelu vymáhání. Zpráva tuto odchylku od původního záměru zaznamenává, ale nevyhodnocuje: neuvádí, jaká část potenciálu enforcement modelu zůstává nevyužita, ani zda se počítá s implementací automatizovaného vymáhání. Komise doporučuje, aby Zpráva v doplnění uvedla předpokládaný způsob řešení a stručně vyhodnotila finanční dopad odložené implementace na účinnost enforcement modelu. Měření dopadu by mělo vyhodnotit a srovnat náklady na zavedení a provoz automatizovaného vynucování a dodatečný finanční přínos v důsledku lepšího vymáhání povinností v hodnoceném období.

5. Hodnocení uživatelského komfortu bez podpůrných dat

Zpráva opakovaně konstatuje zvýšení uživatelského komfortu jako naplněný cíl, aniž by tento závěr podpořila kvantitativními údaji. Ačkoli je to logický závěr, komise doporučuje kvantifikovat některé problémy, které zpráva se systémem přiznává, jako jsou například duplicitní platby, reklamace, apod., aby bylo zřejmé, zda jde o problém velkého rozsahu či nikoli.

III. Shrnutí připomínek

Předložená Zpráva ve srovnání s běžnými ex post RIA materiály vykazuje transparentnější práci s finančními daty. Zpráva nicméně nevyhodnocuje přímým indikátorem naplnění svého primárního cíle

a nekomentuje explicitně odchylky od původních projekcí a předpokladů, a to zejména v části týkající se dosud neimplementovaného automatizovaného vymáhání.

Komise doporučuje vzít Zprávu na vědomí s požadavkem na doplnění v oblastech specifikovaných v části III. tohoto stanoviska.

Na základě předložených informací nejsou identifikovány důvody pro zpochybnění zachování regulace; doplnění Zprávy má směřovat zejména ke zpřesnění ex post hodnocení.

Komise shrnuje své připomínky následovně:

- Zpráva by měla výslovně uvést, zda jsou data o míře dodržování povinnosti úhrady poplatku dostupná, a pokud ano, tato data doplnit; pokud ne, tuto skutečnost konstatovat jako mezeru hodnocení.
- Zpráva by měla obsahovat srovnávací tabulku projektovaných a skutečných investičních i provozních nákladů, doplněnou o stručný komentář k významným odchylkám.
- Zpráva by měla doplnit aktuální data o počtu osvobozených nízkoemisních vozidel a skutečné výši jejich dopadu na příjmy SFDI za roky 2022–2024, v rozsahu, v jakém jsou tato data dostupná, jako podklad pro další monitoring výnosu systému.
- Zpráva by měla u dosud neimplementovaného automatizovaného vymáhání uvést předpokládaný způsob řešení a stručně vyhodnotit dopad odložené implementace na účinnost enforcement modelu, včetně závazku změřit skutečnou účinnost po jeho zavedení včetně srovnání s účinností současného způsobu vymáhání.
- Zpráva by měla buď doložit závěr o zvýšení uživatelského komfortu daty o rozsahu duplicitních plateb, uživatelských chyb a reklamací, aby byl zřejmý rozsah problému.

IV. Závěr

Předložená zpráva z přezkumu účinnosti regulace **obsahuje pouze částečné vyhodnocení dopadů a účinnosti** stávající regulace a/nebo neposkytuje plně podložená doporučení pro rozhodování o jejích případných úpravách, zrušení, či ponechání stávajícího znění. **Komise RIA proto doporučuje do přezkumu účinnosti zapracovat výše uvedené zásadní připomínky.**

Vypracovali: Ing. Jiří Nekovář, Ph.D.; Ing. Vladimír Štípek, Ph.D.; RNDr. Jan Vozáb, Ph.D.

Mgr. Ing. Lucie Zapletalová, M.A.
předsedkyně komise